

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, tist velja po pošti prejetan, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 16 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za diljake velja znižana cena in sicer: Za ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejetan za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Gpravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Preširnov rojstveni dan 3. decembra.

(Prolog, zložil Janko Krsnik, govorila v slovenskem gledališču v Ljubljani gospodičina Podkrajškova.)

Ko beli sneg v planinah se raztaje,
Ter dahne južen veter na gorice,
V oblak leti škranec prepevaže,
Budé se po dobravah glasne ptice:
Tedaj se spet oživlja plodna njiva,
In brazdo reže lemež; krepka nada
Prihodnji sad s prhkó zemljo pokriva,
Ki kmetu zrnoma iz roke pada.

A tam ob domu, kjer je zibel rodna,
Ki je zibala davnega očaka,
Ki bode vnuku poznemu ugodna,
Kjer tujca streha gostoljubna čaka:
Tam gospodar skrbiljivi ukazuje,
Na vrtu koplje in sadi drevesa,
Ko dih toploten zemljo razvezuje,
Da trava, les uže rodi peresa.

Mladike cepi, veje obrezava,
Komu v korist? — On tega nič ne vpraša;
Kdo bode ga slavil? — Ne premišljava;
Plodove vnukov vnukom naj donaša,
Da bodo v poznih časih deda znali,
Kako skrbljivo jim je gospodaril,
In v svet široki ga razglaševali,
Ker tihi, sladki up ga nij prevaril.

Tako je nam nocoj! Ljubezen sveta
Spomin visocega moža praznuje,
Ime česti nesmrtnega poeta
Povsodi, koder se naš jezik čuje.
On v bolečinah se je za nas trudil
In sebi je pridobil večno slavo;
A brat njegov ga tretji nij zamudil,
Noseč po konci svojo puhlo glavo.

„Dnij tvojih kmalu lepša polovica,
Mladosti leta, kmalu so minula,
Veselje redka bila je cvetica
In tudi ta se je takoj osula;
Ko v sreci tvojem so kal pognale
Mokrocvetiče rože poezije,
Slovenca so tesnile trde skale,
Viharjev jeznih mrzle domačije.“

Oh, davno, davno hladni grob odeva
Poeta, ki je te besede rekel;
A dokler solnce jarko svet ogreva
O njem spomin na zemlji bode tekkel;
Ni tujec, licemerstvo ne lažnjivo,
Ne strga venca svitlega mu z glave;
Slovanom vsem ime je njega živo,
„In največ sveta rod pokrnil je Slave!“

Gospodarstvena kriza in ustavoverci.

Zmirom večje postajajo posledice lanskega denarnega poloma na dunajski borski. V vseh krogih, posebno pa v trgovini in obrtniki beda raste in kriza se širi čez vse polje. V včerajšnjem listu je naš dopisnik iz Pešte objasnoval politično in gospodarstveno krizo na Ogerskem, a tudi mi tu v Cislajtani jo imamo, pred njo stojimo in opazujemo njeno rast, vidimo njene strašne posledice, a pomagati ne znamo. Zares žalostno prikazen pa daje ustavoverna stranka nasproti tej krizi, katerej se more v njenih početkih mnogo v dozdanjej vladnej sistemi koren iskati. Lani so 80 milijonov državne pomoči posojila votirali, ali nič nij pomagalo in niti se prav ne ve, kaj se je godilo z denarjem. Zdaj so hoteli, naj država vzame 500 milijonov gold. na posodbo in naj zida železnice, ter tako pomore fabrikam in delavcem, ki so brez zaslužka, ter dá deželam ob enem pripomoček, da se gospodarstveno razvijó. Ali komaj je bila ta misel spočeta, uže so jo zavrgli lastni njeni očetje ustavoverni poslanci, ki so sklenili zadnjo nedeljo, da nič ne sklenejo.

„Vlada nič ne stori, in ustavoverna stranka pomaga nič delati,“ rekla je pred nekaj dnevi ustavoverna „D. Z.“ In v državni zbor prihajajo peticije in prošnje za državno pomoč. Te peticije poudarjajo, da je v poldrugem letu rudarstvo palo ali znižalo se na 50 procentov, da cele trume delavcev nema dela, torej ne kruha, da mora, če se vse tako pusti dalje iti, premor v industrijalnem življenji nastati, ki bode leta in leta trajal. Ministru trgovine Banhansu celo v poslanskih ustavovernih krogih pravijo, da namestu ka bi bil pomiril,

je še celo strahove vzbudil, ker je naznanil, da vlada nij za zidanje železnic, od katerih se pričakuje, da bi pomagale.

Tak je položaj, — ali stori se nič, in videti je, da ustavoverci sami ne vedó kaj bi; oni ki so od svojega vladnega sistema prorokovali gospodarstveni razcvet, — zdaj vidijo, da je v istem času, ko so oni vladali, prišel čez Avstrijo polom, ki je vse enako zadel, najbolj pa še nekatere, ki so prav aktivni bili pri znanem nam „pritiskanji na steno.“

Nedeljski brezvspešni shod ustavovercev ima na sebi tudi pečat bojazni, da ne bi ta gospodarstvena kriza tudi politične posledice imela. Vsi priznavajo, da Banhans nij dober trgovinski minister, dajejo mu dejanstvene nezaupnice, ali naravnost si tega ne upajo izreči, da celó, izgovarjajo se, da nečejo proti vladi demonstrirati, dobro čutijo, kako krhka je zaslonba katero ima njihovo ministerstvo; ker slutijo, da če pade en steber njihovega poslopja, utegnejo se i drugi zlomiti predno je čas tega enega z novim nadomestiti. — Iz tega se rodi ono polovičarstvo, ono fatalistično čakanje slučajja, katerega vidimo pri sedaj vladajoči stranki nemških ustavovercev v Avstriji.

Resnica pak je žalibog tudi, da opozicija ne zna porabiti ugodne prilike in neugodnega stanja vladajoče stranke. Mogoče da bode bližnja bodočnost prinesla dober svet, ki je sedaj in baje zmirom drag.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 2. decembra.

V državnem zboru je 30. nov. poslanec Wildauer stavil jako važen predlog, namreč osnovo postave, s katero se za

vse dežele narede načelna določila o šolskem nadzorstvu. Poslanec Wildauer je v obširnem govoru svoj nasvet podstavil, kateri je bil potem ko ga je tudi minister Stremajer priporočil, tudi sprejet in posebnemu odboru 15 udov izročen, ki ga bode še pretresaval in zopet v zbornico prinesel. Wildauerjev nasvet namerava vladni vpliv na škodo deželne in okrajne avtonomije še raztegniti, sosebno kar se tiče pravice imenovanja raznih šolskih nadzornikov. Poslanec dr. Graf je sicer protestiral proti predlogu, naglaševaje, da imajo po sedanjih ustavi le deželni zbori pravico o šolskem nadzorstvu postaviti delati. Da ta argumentacija nij našla dobrega mesta niti poslušanja v zbornici, kjer se za vsako centralizacijsko misel živo poženo, in jih v tem obziru tudi posebno vest ne peče, ako se z ustavo, s toliko poudarjano ustavo, ne postopa s posebno obzirnostjo in točnostjo. — Mite nove postave ne moremo veseliti biti, ker se bojimo, da bode gotovo tako narejena, da bodo naši germanizatorji sovražniki slovenščine iz nje dobiček vlekli.

Iz Ogerskega se poroča, da je bila včeraj v političnih krogih razširjena vest, da je cesar po svojem prihodu na gradu Gödöllő takoj poklical k sebi Sennyeya. Slednje prinaša tudi prešburški organ ogerskih staro-konservativcev.

Vnanje države.

O ruskem carjeviču in prihodnjem ruskem carji poročajo iz Pariza, da je bil dve uri pri republikancu Thiersu.

Francoska narodna skupščina se je 30. nov. sešla. Prva seja je bila brez zanimivosti. — Grof Chambord pozivlje v privatnem pismu svoje pristaše, naj ničesa ne storé, kar bi ponovljenje kraljevstva moglo zaprečiti. — Poslanica predsednika republike Mak-Mahona ima biti v sredo ali soboto brana. — Volitve zborničnega predsednika bodo pokazale moči posameznih strank. Da si so republikanci proti predsedništvu Breffeta, bode najbrž on voljen.

Papež je 28. nov. sprejel deputacijo avstrijskega plemstva pod vodstvom grofa Potockega, ki mu je izročila 20.000 gld.

Bismark je elsas-lotaringške poslance zopet enkrat prav grobijansko v nemškem državnem zboru napadel in razžalil njihove rojake. Ko so omenjeni poslanci govorili proti previsokemu dotiranju strasburške univerze in proti plačanjem onih šolskih namenov, ki niso v interesu Elsas-Lotaringije, vstane Bismark in pravi: „Tu gre za državo, a ne za Elsas-Lotringen. Mi smo si v dobri vojni te dežele osvojili (erobert) za državo. Ne za Elsas-Lotringen so naši vojaki kri prelivali. Iz državnih uzrokov je bila Elsas-Lotringška anektirana ne pa iz uzrokov elsaske zakotne politike. Mi imamo v državi druga tla, nego gospodje, katere preteklost žene v Pariz, in sedanost v Rim. Poseben parlament za Elsas-Lotringijo bi prouzročeval vedno razburjenost in morda nevarnosti za mir. V šolskih rečeh (v germanizaciji) smo energično postopati začeli, pa bomo morali še energičnejše. Mi ne moremo elementov v šoli trpeti, ki delajo (nečem reči za poneumljenje ljudstva ali vendar) za to, da ljudje ne postanejo prepametni.“ — Iz teh žaljivih besedij se vidi: da pruski Nemci cinično priznavajo svojo „erobierungspolitik“, kakor roparski vitezi srednjega veka, drugič pak, da ošabno menijo, vse gre na „volksverderbung“ kar nemško nij, da si ves drug svet ve, da so oni kulturne začetke dobili od Francozov in ne narobe.

V *angleških* katoliških cerkvah je bilo brano pismo škofa Manninga, v katerem se zapoveduje verovati na papežovo nezmotnost in polemizuje proti protivnim v novejšem času izrečenim težnjam.

V *Braziliji* je prišlo v boji države s cerkvijo do krvavih uporov od strani fanatiziranega prebivalstva. Najbrž sta oba dela kriva te žalostne prikazni.

Dopisi.

Iz Trebnjega 1. dec. [Izv. dop.]

Naš naj krutejši sovražnik si v zadovoljnosti menca roke, kadar se mi soboj lasamo. Žalostne nasledke tega boja čutimo naj bolj po kmetih in vsacemu pravemu domoljubu se srce trga žalosti, ko vidi, kako peščica nepravilnih Nemcev in izmeček Slovenstva, katere vlada podpira, hlastnejo pri vsaki priložnosti, ki izvira iz tega boja, in je porabijo umeteljno v nesrečo našega ljudstva. —

Sveta dolžnost vsacega pravega prijatelja mu bi morala biti, zdaj ko je po časopisih prestal nekoliko boj, mirneje postati in strasti družih tolažiti, ne pa baš ta čas porabiti in delati na tistem zoper drugo stranko ter dražiti in motiti uže tako spehano

ljudstvo. V tukajšnjem okraji je klerikalna stranka, katero zastopa seveda duhovščina še dosti mirna in ne prenapeta. Le malo jih je, ki jim nij za mir; posebno se mej temi odlikuje eden, kateri si ne more kaj, da bi ne udrihal po nasprotni slovenski stranki pri vsaki priložnosti. Ker vè, da začno kmetje o tem času kupovati pratike, si je izvolil eno nedeljo za „tema“ svoje pridige: „letošnje pratike“. Pritatelji pratik so ga zvesto poslušali, ker so mislili, da zvedo kaj novega; da je morebiti prestavljen kak svetnik ali semenj ali da je „pust“ zopet novo pomalan, — kar kmetske pratikarje naj bolj zanimiva. A zmotili so se pazljivi poslušalci. Slišali so le, ene letošnjih pratik niso dobre in sicer iz uzrokov, katere niso mogli razumeti. — Liberalizem in klerikalizem so našim kmetom še neznane reči. Bolje bi razumeli, ko bi se jim razlagalo, kako grdo je pijančevanje in iz njega izvirajoči pretepi, ki niso v tem kraji nič redkega.

Ljudstvo je zastran pratik zmešano; kupiti neče zdaj, ne te, ne one, ker ne vé, katere so prave — svetniki in semenji so namreč v vseh enako postavljeni. Dosti jih je pa, ki baš nalašč in iz radovednosti kupijo Kleinmajerjevo.

Pa to mu še nij bilo zadosti. Naj bi se nobena teh „lutrovih bukuc“ mej svet ne zatrosila, ponižal se je celo na t pinjo policaja in šel po trebanskih štacunah konfiskovat to malikovavsko knjižico. — Naj sodijo sami drugi duhovniki, oznanovalci miru in sprave, delajo taki čini kateremu iz mej njih več časti ali sramote?

Pa meni se sploh zdi, da ima ta gospod bolezen, kateri pravijo Nemci „streitsucht“. Kmalu mu nij všeč to, kmalu ono, nad kar se, vse hvale vredni g. dekan ne spodtikuje, kateremu je vendar fara izročena. — Želeti bi bilo, da bi se vsi nemirneži obrnili po tem miroljubnem možu in upati bi bilo potem v kratkem trdne zveze obeh strank, v kateri bi silne navale naših germanizatorjev združeno ložje odbijali.

Iz Trsta 20. nov. [Izv. dop.] Mestna naša čitalnica je začela v splošno zadovoljnost razvijati živo delavnost. Soboto je bila jako zanimiva beseda, s katero se je občinstvu po vsem zadostilo. Pevski zbor nam je z ubranimi glasovi „slavo Slovencem“ zapel, da je bilo veselje. Ko pa

se je zagrinjalo vzdignilo, predavala sta nam z milim petjem ljubeznjiva, sedem let stara gospodičnica in gospodič Krstnikov „Zdihljaji slepega“ katera je g. pevovodja Hajdrih na glasovirji spremljal. Za tem je zopet mladi Krstnikov pel solo „Moj stanak“. Pri petji zborovem pogrešali smo g. V.

Igra „Ljubosumen nij“ na splošno željo še enkrat igrana, igrala se je še bolje nego v zadnjič, in zadovolila občinstvo z dobrim vspehom. Igralci mestne čitalnice igrajo jako ročno, da bi se morali na vsakem javnem odru ponašati.

Po igri je bila večerna zabava prav vesela. Venec lepih krasotic povečal je zabavo, katere so se potem dično po parketah zasukale. Pri čašici dobrega pa se je pelo, govorilo in pozabilo naposled, da je kazalec na uri uže globoko bil navzdol prilezel. Veselega srca zapustilo je občinstvo društvo kajti nij se pričakovalo tako veselega večera.

V soboto 5. t. m. pa bodo nas zopet razveselili naši slavnici z lepimi komadi domaših pesnij. Ako se bode društvo vedno tega pota držalo, bode tudi vspeh v narodnem oziru dober.

Iz Gorice 30. novembra [Izv. dop.] Čitalnica solkanska je napravila včeraj besedo z okusnim programom, o katerej moramo reči, da je bila prav lepa in je vse navzočne zadovoljila. Razen nekaterih gostov iz Gorice, Kanala in drugod, videli smo pri besedi nepričakovano veliko število solkanskih Slovenk in Slovencev, kar nam popolnem zatrjuje, da je Solkan še naroden in da se vrli Solkanci ipak še zavedajo svoje narodnosti. In to nas tudi jako veseli. Solkan je vas blizu Gorice in ker tjakaj, posebno ob nedeljah mnogo meščanov zahaja, je velika nevarnost, da bi se ne nasrkal tega „furlanskega“ duha, ter ne zancmarjal lastnega jezika. Toda, kaj tacega — upam — se ne bo nikdar prigodilo, dokler bodo Solkanci po gostem „besedo“ napravljali, ter si tako mešusobno budili veselje do slovenske reči.

Da pak zadobi ljudstvo veselje do slovenstva, veselje do ubranega petja: treba mu za narod vnetih, sposobnih mož, kateri ga vodé in v petji podučujó; — mož mu je treba, kateri se ne ustraše nemčurskega hujskanja svojih „višjih“. Moža, ki je „take

Listek.

Preširnov rojstveni dan.

(3. decembra.)

Vivos voco, mortuum plango.

Pobožen učen gospod je bil ta naš profesor. Ponižno je hodil, nedolžno pogledoval z belim očesom v šolski strop, migal s palcem desne roke in tvoje življenje je razlagal slavni Preširen. In kako?

Bil si v rodu z dekanom v Ribnici, večna luč naj mu sveti, pridno si se učil v njegovem blagem varstvu; posebno prvo se ti šteje v pomenljive zasluge. In zakaj?

Rojen si bil 3. decembra 1800 slavni pesnik! Tudi danes je tretji december in pobožni profesor še živi, ponižno hodi, nedolžno pogleduje in tvoje življenje razklada. In kako?

Tvoji čestilci, dragi Preširen, tedanji učenci učenega profesorja pa so se razkro-

pili po širnem svetu, na desno na levo, na vse vetrove in raztresene liste tvoje biografije in tvojih del so vzeli s soboj za popotnico, imajoči jih eni mej papirno starino, drugi v glavi, tretji in teh nij naj več — v srcu. Kar jih ostane, ti pa nikjer, kajti ti ponižno hodijo, nedolžno pogledujejo in tebe nikdar ne bero. In zakaj?

„Jeruzalem, Jeruzalem, ki proroke moriš in kamnjaš, ki so k tebi poslani.“ In Preširen, ti si bil prorok, prišel si v našo hišo, pozdravljal si svoje ljudstvo in tvoji te niso spoznali in te metali v vnanjo temo. Prisvetilo je solnce na nebu, pozlatilo je tvoje ime in to solnce je bilo: Čelakovski, sorodnik tvojih sinov in zakričal je iz se verja: „Proroka kamnjajo in zakaj?“

In vzbudili so se zaspani Slovenci, ter shranili tvoje ime, eni v raztresenih listih, drugi v glavi, tretji in teh je malo, v srcu. Kar jih ostane, nikjer. In zakaj? Ti pa pobožno hodijo, nedolžno pogledujejo in

tvoje življenje razkladajo po šolskih klopeh in po slovenski zemlji. In kako?

Bil si v rodu z ranjim dekanom ribniškim, to je nekaj. Pridno si se učil in pel si „zaljubljene“ pesni, to je malo. Dobil si torej mesto v njihovej literaturi mej Potočnikom in Ahacijem in zakaj?

Ljubezen, ki nasprotne ljubezni najti ne more, je glavno jedro tvojih nesmrtnih del, dragi Preširen, in drugo ne manjši, ne plitviši: domoljubje. Srce meči prvo, utrinja solze; dušo razveseljuje drugo, strinja oboje v prijetno harmonijo, cvet življenja.

Raztreseni listi tvojega življenja, tvojega delovanja so napolnjeni s temi biseri, zato jih eni hranijo mej starinskimi listi, drugi v glavi, tretji v srcu in četrti nikjer. In zakaj?

Tisti pa, ki so si jih zapisali v srca in prsi so razkropljeni po svetu, uživajo mnogi tuj, služen kruh, a spominjajo se pogosto domovine, tebe blagi prorok slov. do-

gore list" ima Solkan in ta je — Tomaž Jug, tamošnji učitelj!

Radostno izrečemo, da smo se čudili, ka je gospod Jug svoje pevce, kateri so izključljivo priprosti solkanski fantje, ne imajoči za to posebno dobrih glasov, tako izuril, ka so teške pesni, kakor n. pr. „Miha mlad je“, „Žežulinka“ i. t. d. prav dobro po glaskah peli. Istina je, da zbor nij bil močen, glasi ne prav čisti, ali ipak nismo slišali, da bi bil v katem kraju kdo kaj pregrešil, in tudi takt so dobro držali.

Pa tudi druge točke programa so se dobro izvršile. Škoda le, da se nij izbralo mesto „Sokrates pri Dijogenu“ kaj družega, priprosto naše ljudstvo takih rečij, ki so uže bolj za izobražene, pač dobro ne razume, sicer sta gg. J. in F. svojima rolama popolnem zadostila.

Igro „Zakonske nadloge“ so vsi diletantje precej dobro izpeljali. Pri tem smo imeli priložnost opazovati dve novi Talijini hčeri: gospico Jug-ovo in Bratuž-evo. Ako se prva odlikuje uže z neko energičnostjo, odlikuje se druga s svojo nježnostjo, katera jej je dobro pristajala pri deklamovanji Stritarjeve globočutne pesni: „Pri zibelci“. Kar pak je še vse pohvale vredno, je to, da govoriti omenjeni gospodičini lepo, čisto slovenščino, kar poslušalcu posebno dobro dene. Naj nam ju bog še mnoga leta živi, ter nas razveseliti še mnogokrat na deskah, ki pomenjajo svet! —

Nečesa smo vendar težko pogrešali pri tej besedi, — slovenskih dijakov iz Gorice. A nij jim zameriti, če se nijso udeležili v obilem številu besede, ker jim je baje ostro zažugano, da se ne udeležijo narodnih veselic. Iz prav gotovega vira sem izvedel, ka je goriškega gimnazijskega vodjo gosp. Zindlerja, tega nemškutarja strast in sovraštvo do vsega, kar je le slovenskega tako daleč uže zvodila, ka je predsedniku goriške čitalnice naznanil, da dijaki ne smejo več hoditi niti k besedam, niti predavanjem, niti k veseliciam v čitalnico! Nij li to uže čez vse? — Odkar je prišel ta Velikonemec na gimnazijo, postal je ta zavod pravo gnjezdo zagrizenih Nemcev. Ne samo, da je prišlo nekaj nemških dijakov na gimnazijo, kateri sovražijo svoje slovenske sobrate: tudi novi učitelji so Nemci. Baš sedaj je prišel za učitelja na gimnazij sèm nekov Kalb, trd Nemec, dasiravno se

je nadejal baje tega mesta talentiran Gorican. To je tedaj delovanje gimnazijskega vodje!

Iz Hirske Bistrice 1. dec. [Izv. dop.] (Velika nevarnost preti naši deželi.) V sosednjem okraji Podgrad (Castelnuovo) razsaja uže dalje živinska kuga namreč v vaseh Lisec, Klana, Skalnica, Lipa, Rupa, Jelšane in Dolenje.

Kakor tu znano je poginil iz Lisca pred več tedni na Bloke v semenj prignani vol in je tam živino več vasi okužil; vendar tržaški zdravniki nijso spoznali to živinsko bolezen na Lisca za živinsko kugo in tako je bilo mogoče, da se je ta bolezen zelo razširila.

V vasi Rupa je v malo dnevih 25 glav goveje živine poginilo in še zdaj nij c. kr. okrajno glavarstvo v Volovskem boleznj proglasilo za živinsko kugo, vas in celi okraj je proti Kranjski odprt.

Opozorujemo tedaj slavno c. kr. vlado, naj pošlje zvedenega zdravnika v omenjene okužene vasi in naj vse potrebno stori, da se bolezen tudi v našo deželo ne pritepe in nas ne pripravi še v večje nadloge, nego nas uže sedaj teró.

Domače stvari.

— (Volitve v trgovinsko zbornico.) Od denes naprej leže novi zapisniki volilcev — pri vladnem komisarji Vesteneku (ne v uradu zborničnem!) na pregled in bodo 14 dnuj ležali. Zdaj vse od tega zavisi, ali bodo narodni volilci zapisnik preštudirali, pridno reklamacije delali in zbrali svoje moči. Vlada bode na vso moč za nemškutarje delala. Dozdaj je v naših krogih še zmirom preveč apatije.

— († Žiga Bals.) hišni posestnik v Ljubljani in bivši patrimonijalni uradnik, znan gost „slonove“ kavarne, star narodnjak in poštenjak, ki je vselej v Ljubljani glasoval in agitiral za narodne candidature, je predvčeranjem zvečer nagle smrti umrl. Priporočen bodi vsem znancem in narodnjakom v blag spomin. —o—

— (Porotne sodbe) so se začele v Ljubljani 30. nov. Posebno zanimivih slučajev letos tu ne bode, kakor čujemo, a nekatere hočemo pribečiti.

— (V Novem mestu) se začno porotne sodbe 9. decembra. Kakor se nam

nikjer in delijo slovenske sinove v dva tabora. In zakaj?

Sinovi Slovenije blagi Preširen pa naj ti prineso dar denes za tvoj slaven god, lehak, a pomenljiv. Pokažejo naj ti, da razumevajo zlato tvoje geslo, da razdero pogubno meglo, ki se vlačí mej tvojo družino, naj zbero vsi raztresene liste ne v starinski koš, niti v glavo, temuč v srce, naj jih bero, bero zopet bero in izpolnujejo, ker le potem morejo najti pot tja:

„Kjer Slave sini prosti voljo vero in postavó.“

Tisti pa, ki posebno nedolžno pogledujejo, tebe ne beró, a vendar razlagajo in kako? — zapomnijo naj si Boris Miranove besede:

„Preširen budi,
Preširen nas vodi,
Na delo za njim, na duševni boj!“

Liberius.

poročá, bosta tudi dva politična pregreška prišla pred porotnike, dva fajmoštra sta tožena zarad pridig proti konfesionalnim postavam.

— (Tarifa mesa v Ljubljani) za december je: najboljšje po 29 kr., srednje po 25 in najslabše 21 do 19 kr. funt.

— (Vreme.) Po več mizlih dnevih imamo zdaj uže tri dni južno vreme, in je ves sneg naglo izkoptil.

— (Tepež.) Predvčeranjem sta se sprla dva hlapca blizu sv. Florjana v Ljubljani zarad dolga 60 kr. Hlapec „Matevž“ je od družega tacega udarjen, da ima črepinjo ubito in je bil prenesen v občno bolnico, njegov drug pak je zaprt.

— (V ruskem) „žurnalu ministerstva narodnega prosvetščenja“ nahajamo članek o našem slovenskem jezikoslovcu, pokojnem O. Cafu, kateri članek je spisal naš rojak Slovenec, prof. Štifter v Peterburgu, našim bralcem znan iz dveh listkov „Slov. Naroda“.

— (Angleški glas o prof. Krekovi knjigi) Londonska „The Saturday Review“ prinaša v broji od 21. novembra prav obširno recenzijo o prof. Krekovi v našem listu uže večkrat omenjeni knjigi: „Einleitung in die slavische Literaturgeschichte, itd.“ Presojevalec se vseskozi pohvalno izražuje o tem delu in pravi mej drugim: „Pisatelj je po imenu soditi sam Slovan, in ima za nalog, kateri si je stavil, lastnosti, kakoršnih je pri nemški piscoh pisateljih le redko najti. Ker dr. Krek sila obširni material izvrstno pozna in mu je temeljiti nemški način preiskovanja do dobra lasten, — stvaril je delo o katerega veliki vrednosti nij dvomiti. Ko bi šlo le za ogromno število izvirnikov, ki se tu navajajo, za raznoterost znastvenih predmetov, ki se tu obravnavajo, — bilo bi uže delo neprecenljive koristi za vsacega, ki se z enacimi stvarmi pobliže bavi. Ali delo ima še druge in višje prednosti kajti ono donaša tudi izbornu urejeno množino rezultatov, kateri so živi dokaz izredne marljivosti in kritične strogosti pisateljeve.“ — Presojevalec poročá dalje o posameznih oddelkih knjige, hvali vzlasti dr. Krekovskepticizem pri mitologičnih preiskavanjih, njegovo izbornu znanje tako imenovanega tradicionalnega slovstva, in pravi slednjič: „Ako se bode pisatelj posrečilo vse delo (obljubljen je namreč še en zvezek) v tem slogu dovršiti, v katerem je pričeto, mora se izreči, da si bode smelo privajati največjo vrednost, — delo, katero vseskozi zaslužuje, da se mu odmeni častno mesto, na kakoršno se smejo le še staviti Šafařikove Slovanske starožitnosti.“ — Mi se srčno veselimo slave, ki tu zadeva slovenskega rojaka.

— (Slovanska čitalnica v Trstu) napravi v soboto 5. dec. besedo s sledečim programom: 1. Hajdrih „Cerkvica“ četverspev. 2. Jenko „Mornar“, moški zbor. 3. Igra na glasovir. 4. Witt „Solza“, četverspev. 5. Tombola. Uljudno se vabijo čestiti udje v prav obilno udeleževanje.

— (Iz Muljave) v zatiškem sodnijskem okraji se nam poročá, da tam okolo mrjó otroci na epidemični boleznj v grlu difteritis. V eni hiši na primer je umrlo troje otrok, in dvoje še bolnih leži. C. kr. sanitarna oblast nij še niti najmanjšega koraka storila, ljudje si pa pomagati ne znajo

movine Preširen in tvojega dne, tretjega decembra.

V tem svetem dnevi mislijo tudi na iste, ki nemajo tvojih blagih vrstic niti mej starinskim papirjem, niti v glavi, niti v srcu in nikjer. Zaradi tega ne razumevajo tvojega gesla: domoljubje, ali ga tolmačijo napačno. In te nedolžno pogledujejo, tebe ne bero; a mnogi vendar tvojo življenje in delovanje razkladajo. A kako?

Denes je tretji december, svet dan, blagi pesnik.

Raztreseni listi so zopet odprti pred tvojimi čestilci, bero jih, čutijo njih oddaljenim plava duh tja:

„Kjer le ena se tobi je želja spolnila,
V zemlji domači da truplo leži.“

In tvoje jedro: domoljubje, je podčrtano z rudečo črto, in to je pomenljivo, se ve da onim, ki nemajo listov niti v starinskem papirji, niti v glavi in v prsih in

in epidemičnega značaja bolezni niti ne poznajo.

— (Volkovi) so se 29. in 30. novembra t. l. prikazali v gozdu občin Lipljene in Udinje, blizu 6, ki uže dolgo pronasledujejo in uničujejo tamošnjim prebivalcem kuretino in drobnico. Pripoveduje se, da napravijo splošno gonjo na volkove.

— (O volitvah v trgovinsko zbornico) izjavlja g. vladni komisar Vestenek, ki baje pravi, da bode „Slovenec uže pokazal“, v tukajšnjem slovenskem listu s pomočjo §. 19. tiskovnega zakona sledečo „popravo“: „Neresnično je, da se je od katerega komisijskega uda — bodi si v polni ali pododborni seji — spodbijala volilna pravica v obrtniškem odseku le enemu krčmarju (oštirju) ali žganjarju; tem več se je volitna pravica vsem krčmarjem in žganjarjem priznala že v I. seji 12. t. m. za tako, ki se sama po sebi razume. Tako isto nij res — kar se je časniku poljubilo sploh izreči — da se je kramarjem spodbijala volitna pravica, kakor se bo to dalo razviditi iz volitnih imenikov, kateri se bodo v enih dneh razporežili v javni pogled. Na podlagi §. 4. volilnega reda se samo tisti kramarji niso vzeli iz pridobinskih kazal cele dežele v volitne imenike, ki plačujejo manj davka, nego 8 gl. 40 kr., in se vrh tega ne pečajo s kako drugo obrtnijo, katera jim daje volitno pravico. — C. kr. volitna komisija trgovsko-obrtnijske zbornice“.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezni, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni

v želodecu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, ožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošilja na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v secalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodežu v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842. Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavlja izrekan gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Spričevalo št. 76.921.

Obergimern, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem

let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v puščah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu n v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 283 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. dahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbriku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Louči Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černovicah pri N. Šnirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gracu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih askaznicah ali povzetjih.

Veliko pozornost

budé zdaj mnogi terno-dobitki, igralnih instrukcij gosp. profesorja vit. pl. Orlicé v Berlinu, Wilhelmstrasse št. 125, toraj naj se vsakdo zaupno obrne k njemu, ki hoče v svojih denarnih razmerah gotovo doseči ugodne zmenje.

Vprašanja

gledé podanih in dobrih loterijskih instrukcijah odgovarja profesor matematike vit. pl. Orlicé v Berlinu, Wilhelmstrasse št. 125, najljubneje

takoj in brezplačno!

(333—1)

D. R.

Das grosse Loos zu Weihnacht

gewinnen zu können, bietet sich Gelegenheit, durch Betheiligung an der neuen von der freien Stadt Hamburg errichteten und garantierten großen Geld-Lotterie. Diefelbe bietet dem Einzelner die größten Gewinn-Aussichten. Eine Prämie v. 250,000 Rm.

sowie weitere 43,300 Gew. von 125,000, 90,000, 60,000, 50,000, 40,000, 36,000, 30,000, 24,000, 20,000, 18,000, 15,000, 12,000 etc. etc.

Bei dieser Lotterie ist besonders hervorzuheben: 1. Daß nicht wie bei anderen Prämien-Lotterien die enthaltenden Gewinne erst nach Jahren gezogen werden, sondern sämtliche oben bezeichnete Gewinne und Prämien schon innerhalb 6 Monaten mittelft nur 7 stättfindenden Verloofungen zur Entscheidung kommen.

2. Für die Auszahlung der Gewinne haftet der Staat und erfolgt folche sofort nach jeder Ziehung.

3. Die Einfüge sind äußerst niedrig gestellt, so daß im Verhältnis der vielen bedeutenden Gewinne eine Betheiligung mit nur kleinem Risiko verknüpft ist.

Alle diese Umstände zusammengekommen lassen uns das Unternehmen als ein höchst solides empfehlen, und wird es uns hoffentlich auch diesmal vergönnt sein, die höchsten Hauptgewinne unseren verehrten Abnehmern auszahlen zu können. Für die nächstfolgende 1. Classe, welche unwiderrufflich am 16. u. 17. December a. c. stättfindet kostet

1 ganzes Original-Loos fl. 3. 30, ein halbes fl. 1. 65, ein viertel nur 83 Kr. 50,

welche gegen Einzahlung des Betrages nach den entferntesten Gegenden von uns versandt werden. Ähnliche Pläne und jede weitere Auskunft gratis.

Wir müssen jedoch dringend bitten, geneigte Aufträge uns baldmöglichst zukommen zu lassen, damit wir folche in gewohnter Pünktlichkeit rechtzeitig ausführen können.

Strauss & Co.
Banquiers Hamburg.

Najbolje sredstvo za ohranjenje in mehko bo usnja na črevlje in konjsko opravo je

Rusko olje na usnje.

To olje ima posebno prijetno dišavo, in sicer se more v škornjih, ki so s tem oljem namazane, celo hoditi v salone brez spoduke. To olje stori dalje, da ne more skozi usnje vsakovrstni zrak, vročina in moča; ako se od časa do časa usnje napusti s tem oljem, postane kot baržun mehko, nepremočeno in postane dalje posebno elastično. Potenje na nogah ne škoduje potem več tacemu usnju, ki ostane mehko in raztegljivo ter dolgo traja. — Usnje, ki se je mazalo z ruskim oljem se more vsaki čas tudi mazati leštidlom ali lakom, ter se trajajoče lepo sveti.

(305—6)

Steklenica po 1 in 2 gld.

V plehastih steklenicah po 5 in 10 funt.

Z svetinjo odlikovan!

Nobenega likavnega črnila več na črevlje!!

C kr. izklj. privil. za Avstro-Ogersko

Univerz. salonni mastni lak

za gospodske in damske črevlje in konjsko opravo.

Podpisanemu se je končno posrečilo iznajti izvrstni lak za črevlje i. t. d., ki stori mazanje črevljev s črnim prav nepotrebno. Črevlje se pomazejo samo s čopičem in v nekoliko minutah se one svetijo temno črno. Usnju to čisto nič ne škoduje, nego postane nasprotno mehkeje in vlažneje, ter nepremočeno.

Steklenice po 1, 2, 3 gold. razpošilja
Tovarna in glavna zaloga

Joh. Gronar-jevi nasledniki

Dunaj, Kohlmarkt Nr. 5,
vis-à-vis Café Daum, na dvorišči v levo.

Tržne cene
v Ljubljani 2. decembra t. l.

Pšénica 4 gld. 90 kr.; — reš 3 gld. 50 kr.; —	Enotni drž. dolg v bankovih . . . 69 gld. 50 kr.
ječmen 3 gld. — kr.; — oves 2 gld. 10 kr.; —	Enotni drž. dolg v srebru . . . 74 „ 55 „
ajda 2 gld. 80 kr.; — pros 3 gld. — kr.; — koruza	1880 drž. posojilo . . . 108 „ 75 „
gld. — kr.; krompir 2 gld. 50 kr.; — fižol 5 gld.	Akcijske narodne banke . . . 997 „
80 kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld.	Kreditne akcije . . . 283 „ 75 „
46 kr.; — speh tršen — gld. 33 kr.; — speh povojen	London . . . 110 „
gld. 42 kr.; jajce po 3 kr.; — mleka bokal 10	Napol. . . 8 „ 35 „
kr.; govedine funt 29 kr.; — telečine funt 26 kr.;	C. k. cekini . . . 5 „ 24 1/2 „
svinsko meso, funt 28 kr.; — sosa cent 1 gld. 20	Srebro . . . 106 „ 60 „
kr.; — slane cent — gld. 85 kr.; — dva trda 6 gld.	
60 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.	

Tržne cene

Dunajska borza 2. decembra.

(Ljubljano telegrafsko poročilo.)